

PM 2003 RI (Dnr 023-611/2003)

**Yttrande till Länsrätten med anledning av laglighetsprövning
av kommunstyrelsens beslut den 5 mars 2003, §11, angående
2003 års bolagsstämmor**

Remiss från Länsrätten i Stockholms län

Remisstid 10 juni 2003. Anstånd beviljad till 24 september 2003.

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och åberopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande, bilaga 1.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 5 mars 2003, §11, bl.a. att utse ombud vid koncernbolagens ordinarie bolagsstämmor 2003 och att uppdra till ombudet att rösta på visst sätt, bl.a. avseende styrelseledamöternas årsarvoden.

Klaganden, Ingrid Wannfors, anser att beslutet skall upphävas då det avser kraftigt höjda arvoden till de politiker som är styrelseledamöter i de kommunala bolagen och att detta bl.a. innebär en jävssituation alternativt illojal maktutövning, att beslutet strider mot likställigheten mellan olika lönekollektiv samt att beslutsfattarna överskridit sin kompetens.

Remiss

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret där juridiska avdelningen har utarbetat ett förslag till yttrande.

Stadsledningskontoret föreslår i tjänsteutlåtande av den 5 juni 2003 att juridiska avdelningens förslag till yttrande ges in till Länsrätten med anledning av laglighetsprövningen – *bilaga 1*. I förslaget till yttrande yrkas att överklagandet avvisas alternativt lämnas utan bifall.

Mina synpunkter

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och åberopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande, bilaga 1.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 18 september 2003

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Som stadens juridiska avdelning anger, finns det ingen laglig grund för att upphäva kommunstyrelsens beslut. Däremot anser vi att de arvodesnivåer som kommunstyrelsen uppdrog till ombudet på bolagsstämman att rösta för var orimligt höga. Därför hade vi också framfört ett förslag på betydligt lägre arvodesnivåer till styrelseledamöter m.fl. i koncernen Stockholms Stadshus AB.

ÄRENDET

Kommunstyrelsens beslut att uppdra åt ombud vid 2003 års ordinarie bolagsstämmor att rösta på visst sätt har överklagats. Kommunstyrelsen har förelagts yttra sig i anledning härav.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret där juridiska avdelningen har utarbetat ett förslag till yttrande.

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande av den 5 juni 2003 att juridiska avdelningens förslag till yttrande ges in till Länsrätten med anledning av laglighetsprövningen – *bilaga 1*.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 5 mars 2003, §11, bl.a. att utse ombud vid koncernbolagens ordinarie bolagsstämmor 2003 och att uppdra till ombudet att rösta på visst sätt, bl.a. avseende styrelseledamöternas årsarvoden. Årsarvodena avsågs därvid dels uppräknas som en följd av ändrat prisbasbelopp, dels justeras till överensstämmelse med vad som gäller för stadens nämnder och styrelser enligt en nivåindelning.

Klaganden anser att beslutet skall upphävas då det avser kraftigt höjda arvoden till de politiker som är styrelseledamöter i de kommunala bolagen och att detta bl.a. innebär en jävssituation alternativt illojal maktutövning, att beslutet strider mot likställigheten mellan olika lönekollektiv samt att beslutsfattarna överskridit sin kompetens.

I förslaget till yttrande yrkas att överklagandet avvisas alternativt lämnas utan bifall.

Bilagor

Bilaga 1 Förslag till yttrande

Bilaga 2 Klagandens inlagor

Länsrätten i Stockholms län
Avd 5 rotel 555
Box 17106
104 62 Stockholm

Mål nr 6333-03; Ingrid Wannfors ./ Stockholms kommun

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse har förelägs att yttra sig över begäran om laglighetsprövning av kommunstyrelsens beslut den 5 mars 2003, § 11, p. 2 och 3. Efter erhållet anstånd får kommunstyrelsen anföra följande.

Kommunstyrelsen beslutade den 5 mars 2003, §11, såvitt nu är aktuellt, för egen del att

1. utse Annika Billström och vid dennes förhinder Bosse Sundling, Per Blomstrand, Inger Båvner, Gunnar Söderholm, Gunnar Björkman, Gull Axén, Joachim Quiding, Torbjörn Johansson, Marie Wallhammar eller Boris Amsköld till sitt ombud vid koncernbolagens bolagsstämmor för tiden fram till 2004 års ordinarie bolagsstämmor
2. uppdra åt ombudet vid respektive ordinarie bolagsstämma 2003 att i huvudsak rösta enligt vad som redovisats i koncernledningens tjänsteutlåtande
3. uppdra åt ombudet vid respektive ordinarie bolagsstämma 2003 att rösta enligt vad som anförs i det följande

att två klassindelningar görs av bolagen för arvodesindelningen. Den första nivån (A) jämförs med facknämnder som t.ex. gatu- och fastighetsnämnden. Den andra nivån (B) jämförs med t.ex. integrationsnämnden. Anpassningarna föreslås ske direkt vid bolagsstämmorna 2003 enligt bilaga 1 till utlåtandet.

Ingrid Wannfors har i begäran om laglighetsprövning som inkommit till Länsrätten den 3 april 2003 överklagat p. 2 i beslutet. I kompletterande skrift som uppges ha faxats till Länsrätten den 3 april 2003, men som inkomststämplat den 4 april, överklagas även p. 3 i beslutet. (Vad som anges i sista stycket i Ingrid Wannfors inlägga daterad den 3 april 2003 om p. 1 och 2 får förutsättas vara en felskrivning). Då besvärstiden gick ut den 3 april 2003 yrkar kommunstyrelsen att Länsrätten prövar huruvida överklagandet avseende p. 3 i beslutet inkommit i rätt tid och om så ej skett avvisar överklagandet i denna del. I detta sammanhang får också avgöras vilka omständigheter Ingrid Wannfors hänvisat till före klagotidens utgång. Kommunstyrelsen yttrar sig dock i sak över båda punkterna enligt följande.

Enligt 10 kap 2 § kommunallagen (KL) får beslut av rent förberedande art inte överklagas.

Punkterna 2 och 3 i det överklagade beslutet innebär ett uppdrag till kommunstyrelsens ombud att rösta på visst sätt vid koncernbolagens bolagsstämmor 2003. Beslutande organ för de frågor som ombudet enligt det överklagade beslutet har att rösta om; fastställelse av resultat- och balansräkningar, disposition av fritt kapital, ansvarsfrihet samt årsarvode för styrelseledamöter m fl, är i enlighet med aktiebolagslagen (ABL) respektive bolags bolagsstämma. Kommunstyrelsens uppdrag utgör inget slutligt beslut avseende dessa frågor, utan är ett förberedande beslut inför respektive bolagsstämmas avgörande av frågorna.

I första hand yrkar kommunstyrelsen att besvären avvisas på den grunden att beslutet enligt bestämmelserna i 10 kap 2 § KL ej får överklagas.

Om beslutet likväl skulle befinnas överklagbart får följande anföras.

Klaganden har som omständigheter angivit

- att beslutet innebär kraftigt höjda arvoden till de politiker som utses till ledamöter i de kommunala bolagens styrelser,

- att det föreligger en jävssituation som rubbar förtroendet för kommunstyrelsens objektivitet och opartiskhet i ärendet alternativt illojal maktanvändning genom att man ger fördelaktiga lönepåslag till en viss politikergrupp inom den kommunala verksamheten,
- att beslutet strider mot likställigheten mellan olika lönekollektiv inom kommunen samt
- att beslutsfattarna överskridit sin kompetens.

Klaganden synes även mena att beslutet strider mot bestämmelser om god ekonomisk förvaltning, är orättvist och i strid med allmänintresset.

Ett kommunalt beslut som överklagas skall enligt 10 kap 8 § KL upphävas, om

1. det inte har tillkommit i laga ordning,
2. beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen,
3. det organ som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller
4. beslutet strider mot lag eller annan författning

Prövningen enligt 10 kap. kommunallagen avser endast beslutets laglighet, ej dess lämplighet. Då beslutet inte är olagligt enligt någon av ovan angivna punkter bestrider kommunstyrelsen bifall till överklagandet enligt följande.

Kommunstyrelsen har enligt 6 kap 1 § KL att ha uppsikt över kommunal verksamhet i kommunala bolag. Detta sker framförallt genom ägardirektiv. Kommunstyrelsen får vidare enligt bestämmelse i sitt reglemente utse ombud som äger företräda kommunen vid bolagsstämmor. För utförande av uppdraget lämnas instruktioner till ombudet. I det överklagade beslutet ges uppdrag till ombudet om hur röstning skall ske. Arvode till styrelseledamöter är en fråga som beslutas om av bolagsstämman i enlighet med ABL. Arvodet utgår sedan ur respektive bolags medel. Beslut om styrelsearvode föregås inte av löneförhandling.

Enligt tjänsteutlåtandet till beslutet uppräknas årsarvodena för styrelseledamöter m fl som en följd av ändrat prisbasbelopp och justeras så att de överensstämmer med vad som gäller för stadens nämnder och styrelser. Föreslagna nivåer skall således efter respektive bolagsstämmas beslut motsvara dem som redan gäller i staden för dess nämnder och styrelser.

Klaganden har inte angivit vem eller vilka inom kommunstyrelsen som skulle vara jäviga. På vilket sätt jäv och illojal maktutövning skulle anses föreligga har inte närmare angivits mer än att en viss politikergrupp inom den kommunala verksamheten sägs ges fördelaktiga lönepåslag.

Jäv enligt 6 kap 25 § KL föreligger bl a om saken angår, eller ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för, en förtroendevald eller anställd själv eller till den personen närstående, eller om personen eller någon närstående är ställföreträdare för den saken angår. Vidare föreligger jäv om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för den förtroendevaldes eller anställdes opartiskhet i ärendet.

Av 6 kap 27 § KL framgår att jäv enligt 25 § 2 eller 4 pga sk dubbla engagemang inte anses föreligga bara på den grunden att den som handlägger ärendet är knuten till ett kommunalt bolag som ärendet berör. Inte heller 6 kap 1 § KL hindrar ledamöter av kommunstyrelsen att också vara styrelseledamot i ett kommunalt bolag (jfr. "Kommunallagen. Kommentarer och praxis." Hilborn m fl, Sv. Kommunförbundet 2001, s 270).

Att både nämndledamöter och styrelseledamöter i kommunala bolag (i många fall) är politiker ligger i sakens natur och medför inte i sig jäv när nämnd beslutar i frågor som angår kommunala bolags styrelseledamöter.

Kommunstyrelsens beslut att uppdra åt ombud att rösta på visst sätt vid de kommunala bolagens bolagsstämmor innefattar således enligt kommunstyrelsen inte någon jävssituation på grund av vad klaganden anför och inte heller på annat sätt. Beslutet står även i övrigt i överensstämmelse med såväl ABL som KL och innebär inte heller illojal maktutövning genom befogenhetsöverskridande (jfr vidare nedan).

Klaganden har vidare anför att beslutet skulle strida mot likställigheten och innefatta kompetensöverskridande.

Likställighetsprincipen kommer till uttryck i 2 kap 2 § KL och innebär att en kommun inte får särbehandla vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar på annat än objektiv grund. För principens tillämplighet krävs att kommunen träder i direkt kontakt med sina medlemmar i denna deras egenskap. Likställighetsprincipen är t ex inte tillämplig vid anställning

av personal. Beslutet gäller inte kommunmedlemmar i denna deras egenskap, varför beslutet ej strider mot likställighetsprincipen.

Ej heller har beslutsfattarna överskridit sin kompetens. Att utse ombud som äger företräda kommunen vid bolagsstämma ligger inom kommunstyrelsens befogenhet enligt dess reglemente. För att ombudet skall kunna utföra sitt uppdrag i enlighet med kommunens ägarintresse lämnas instruktioner från kommunstyrelsen.

Angående klagandens övriga invändningar mot beslutet anför följande.

Enligt 8 kap 1 § KL skall kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Bestämmelsen är en målsättningsparagraf och är inte avsedd att ligga till grund för laglighetsprövning. Kommunstyrelsen menar dock att beslutet i sig står väl i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning genom arvodenas justering i förhållande till prisbasbelopp och i förhållande till gällande nivåer inom stadens nämnder och styrelser.

Att beslutet skulle vara orättvist bestrids med hänvisning till vad som anförts ovan angående likställighetsprincipen, var även ligger att kommunen skall behandla sina kommunmedlemmar rättvist.

Kommunal verksamhet i bolagsform är tillåten och kommunens bolag har kommunala ändamål som står i överensstämmelse med allmänintresset enligt KL. Att styrelseledamöter erhåller arvode står inte i strid med allmänintresset. Det överklagade beslutet innebär som anförts emellertid inte ett slutligt avgörande i arvodesfrågan, utan är ett uppdrag i överensstämmelse med KL och ABL till ombudet att rösta på visst sätt vid avgörande av bl a dessa frågor.

Med hänvisning till ovanstående, och då ej heller i övrigt anförts någon omständighet som medför att beslutet skulle vara olagligt i något av de hänseenden som sägs i 10 kap 8 § KL yrkar kommunstyrelsen att begäran om laglighetsprövning lämnas utan bifall.